

## 1730.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9 Zakona o vazдушnom saobraćaju ("Službeni list CG", br. 30/12, 30/17 i 82/20), uz saglasnost Ministarstva kapitalnih investicija, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

### **P R A V I L N I K O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O ZAHTJEVIMA I ADMINISTRATIVNIM PROCEDURAMA KOJE SE ODNOSE NA AERODROME**

#### Član 1

U Pravilniku o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome ("Službeni list CG", br. 39/18 i 55/21) u članu 2, posle stava 2 dodaju se dva nova stava, koji glase:\*

„(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, kao način za demonstraciju ispunjenosti zahtjeva iz Priloga 1 ovog pravilnika, mogu da se koriste odobreni alternativni načini usaglašavanja u skladu sa tačkom ADR.OR.A.015 Priloga 1 ovog pravilnika.

(4) Uslovi i procedure za podnošenje deklaracija i za nadzor organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom iz člana 37 stav 2 Priloga 1 Pravilnika o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva („Službeni list CG”, broj 138/21) utvrđeni su u prilogima II i III Priloga 1 ovog pravilnika.”

#### Član 2

U članu 3 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

“1) Agencija ili EASA, Agencija Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva (European Union Aviation Safety Agency) je agencija Evropske Unije osnovana u cilju razvijanja zajedničkih standarda sigurnosti i obezbjeđivanja njihove jedinstvene primjene u Evropi;”.

Posle tačke 3 dodaje se nova tačka, koja glasi:

“4) Regulativa (EU) br. 2018/1139 je Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta br. 2018/1139 od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva i izmjeni regulativa (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljanju van snage regulativa (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulative Savjeta (EEZ) br. 3922/91, koja je u pravni sistem Crne Gore preuzeta Pravilnikom o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva („Službeni list CG”, broj 138/21);”.

Dosadašnje tač. 4 i 5 postaju tač. 5 i 6.

#### Član 3

Posle člana 3 dodaje novi član, koji glasi:

##### “Član 3a

##### **Konverzija sertifikata**

(1) Sertifikati koje je Agencija za civilno vazduhoplovstvo izdala prije 01. juna 2023. godine na osnovu nacionalnog zakonodavstva ostaju važeći do datuma izdavanja sertifikata u skladu sa ovim članom, a najkasnije do 01. juna 2026. godine.

(2) Prije isteka perioda iz stava 1 ovog člana, Agencija za civilno vazduhoplovstvo izdaje sertifikat za aerodrom i predmetne operatore aerodroma, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

a) sertifikaciona osnova iz Priloga II Priloga 1 ovog pravilnika utvrđena je pomoću sertifikacionih specifikacija koje je izdala EASA, uključujući sve slučajeve jednakog nivoa sigurnosti i posebne uslove koji su identifikovani i dokumentovani;

b) imalac sertifikata demonstrirao je usaglašenost sa sertifikacionim specifikacijama koje se razlikuju od nacionalnih zahtjeva na osnovu kojih je izdat postojeći sertifikat;

---

\*U ovaj pravilnik prenesene su Regulativa Komisije (EU) br. 2020/469 od 14. februara 2020. godine o izmjeni i dopuni Regulative (EU) br. 923/2012, Regulative (EU) br. 139/2014 i Regulative (EU) 2017/373 o zahtjevima za upravljanje vazдушnim saobraćajem/uslugama u vazdušnoj plovidbi, projektovanju struktura vazdušnog prostora i kvalitetu podataka, sigurnosti poletno-sletnih staza i o stavljanju van snage Regulative Komisije br. 73/2010, Delegirana Regulativa Komisije (EU) br. 2020/1234 od 9. juna 2020. godine o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 u pogledu uslova i procedura u vezi sa izjavom organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja postupcima na stajanci, Delegirana Regulativa Komisije (EU) br. 2020/2148 od 8. oktobra 2020. godine o izmjeni Regulative Komisije (EU) br. 139/2014 u pogledu sigurnosti poletno-sletnih staza i vazduhoplovnih podataka, Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2022/208 od 14. decembra 2021. godine o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu zahtjeva za operacije u svim vremenskim uslovima i Delegirana Regulativa Komisije (EU) br. 2022/2074 od 20. jula 2022. godine o izmjeni Regulative (EU) br. 139/2014 u pogledu značenja izraza SNOWTAM-a.

c) imalac sertifikata dokazao je usaglašenost sa zahtjevima iz Priloga 1 Pravilnika o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva („Službeni list CG“, broj 138/21) i sprovedbenim pravilima koji su primjenljivi na njegovu organizaciju i rad i koji se razlikuju od nacionalnih zahtjeva na osnovu kojih je izdat postojeći sertifikat.

(3) Izuzetno od stava 2 tačka b ovog člana, Agencija za civilno vazduhoplovstvo može da odluči da ne zahtijeva demonstriranje usaglašenosti ukoliko smatra da se tim demonstriranjem stvara prekomjeran ili nesrazmjern napor.

(4) Agencija za civilno vazduhoplovstvo čuva evidenciju u vezi sa procedurom konverzije sertifikata najmanje pet godina.”

#### Član 4

U Prilogu 1 naziv člana 4 i član 4 mijenjaju se i glase:

##### **„Informacije Agenciji Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva**

U roku od tri mjeseca nakon stupanja na snagu ove Regulative države članice su dužne da obavijeste Agenciju Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva („Agenciju“) o nazivima, lokacijama, ICAO kodovima aerodroma i nazivima operatora aerodroma, kao i o broju putnika i operacija prevoza tereta i/ili pošte na aerodromima na koje se primjenjuju odredbe Regulative (EZ) br. 216/2008 i ove Regulative.”

U članu 7 stav 1 riječi: „do 31. decembra 2024. godine“ zamjenjuju se riječima: „do 01. jula 2026. godine“.

#### Član 5

U Prilogu 1 Aneks I, posle tačke 6 dodaju se tri nove tačke, koje glase:

„(6a) „cirkularno pismo sa vazduhoplovnim informacijama (AIC)“ je obavještenje koje sadrži informacije za koje nije potrebno kreirati obavještenje vazduhoplovnom osoblju (*notice to airmen* – NOTAM) niti se uključuju u zbornik vazduhoplovnih informacija (AIP), ali se odnose na sigurnost letjenja, vazdušnu plovidbu, tehnička, administrativna ili zakonodavna pitanja;

(6b) „proizvod vazduhoplovnih informacija“ su vazduhoplovni podaci i vazduhoplovne informacije koje se stavljaju na raspolaganje kao skupovi digitalnih podataka ili u standardizovanom formatu na papiru ili elektronskom mediju. Proizvodi vazduhoplovnih informacija uključuju sljedeće:

- AIP, uključujući izmjene i dodatke,
- AIC,
- vazduhoplovne karte,
- NOTAM,
- digitalne skupove podataka;

(6c) „zbornik vazduhoplovnih informacija (AIP)“ je publikacija koju izdaje organ države članice ili koja se izdaje uz dozvolu tog organa, a sadrži vazduhoplovne informacije trajnog karaktera važne za vazdušnu plovidbu;“

Posle tačke 15 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„(15a) „kontaminirana poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza čija je površina (bilo u izolovanim djelovima ili van njih) unutar korišćene dužine i širine znatnim dijelom pokrivena jednom ili više materija navedenim u deskriptorima stanja površine poletno-sletne staze;“

Posle tačke 16 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„(16a) „apsolutna visina odluke“ („DA“) ili „relativna visina odluke“ („DH“) znači određena apsolutna visina ili relativna visina u 3D operaciji instrumentalnog prilaza na kojoj se mora pokrenuti procedura neuspjelog prilaza ako nije utvrđena potrebna vizuelna referenca za nastavak prilaza;“

Posle tačke 17 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„(17a) „skup podataka“ je zbir podataka koji može da se identifikuje;“

Posle tačke 18 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„(18a) „suva“, u odnosu na stanje poletno-sletne staze, znači da površina poletno-sletne staze nije vidljivo vlažna niti je kontaminirana unutar područja koje je predviđeno za upotrebu;“

Posle tačke 19 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„(19a) „strani predmet (FOD)“ znači neživi predmet na operativnoj površini koji nema operativnu ni vazduhoplovnu funkciju, a predstavlja potencijalnu opasnost za operacije vazduhoplova;“

Tačka 22 mijenja se i glasi:

„(22) „instrumentalna poletno-sletna staza“ znači jedna od sljedećih vrsta poletno-sletnih staza namijenjenih za operacije vazduhoplova u kojima se koriste procedure instrumentalnog prilaza:

1. „poletno-sletna staza za neprecizni prilaz“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa A;
2. „poletno-sletna staza za precizni prilaz kategorije I“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa B kategorije I;

3. „poletno-sletna staza za precizni prilaz kategorije II“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa B kategorije II;
4. „poletno-sletna staza za precizni prilaz kategorije III“: poletno-sletna staza opremljena vizuelnim sredstvima i barem jednim nevizuelnim sredstvom namijenjenim za operacije slijetanja na osnovu operacije instrumentalnog prilaza tipa B kategorije III;“

Posle tačke 24 dodaju se tri nove tačke, koje glase:

„(24a) „pouzdanost sistema osvjetljenja“ je vjerovatnoća da cjelokupni sistem radi u okviru dozvoljenih odstupanja i da je upotrebljiv za operativne svrhe;

(24b) „lokacijski indikator“ je najnovije izdanje „Lokacijski indikatori“ (Doc 7910) koje je na snazi, koje je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo;

(24c) „operacije pri smanjenoj vidljivosti (LVO)“ znači operacije prilaza ili polijetanja na poletno-sletnoj stazi pri vidljivosti duž poletno-sletne staze manjoj od 550 m ili sa relativnom visinom odluke manjom od 200 ft;“

Tačka 25 mijenja se i glasi:

„(25) „procedure pri smanjenoj vidljivosti“ znači procedure koje se primjenjuju na aerodromu u svrhu obezbjeđivanja sigurnih operacija pri smanjenoj vidljivosti;“

Tačka 26 mijenja se i glasi:

„(26) „polijetanje pri smanjenoj vidljivosti (LVTO)“ znači polijetanje pri vidljivosti duž poletno-sletne staze manjoj od 550 m;“

Tačka 27 briše se.

Posle tačke 34 dodaju se tri nove tačke, koje glase:

„(34a) „obavještenje vazduhoplovnom osoblju (NOTAM)“ je obavještenje koje se distribuira putem telekomunikacija i koje sadrži informacije u vezi sa uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg vazduhoplovnog sredstva, usluge, procedure ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje važno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;

(34b) „kod NOTAM-a“ je kod koji se nalazi u najnovijem izdanju dokumenta „Procedure za usluge u vazdušnoj plovidbi – ICAO skraćenice i kodovi (Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes)“ (PANS ABC – Doc 8400) koji je na snazi, koji je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo;

(34c) „operacija sa operativnim odobrenjima“ znači operacija u kojoj se upotrebljavaju određeni vazduhoplovi ili zemaljska oprema ili kombinacija vazduhoplova i zemaljske opreme kojom se omogućava bilo koji od sljedećih elemenata:

(a) primjena operativnih minimuma koji su niži od standardnih operativnih minimuma aerodroma za određenu klasifikaciju operacija;

(b) zahtjevi vidljivosti mogu biti ispunjeni ili smanjeni;

(c) potreban je manji broj zemaljskih objekata;“

Tačka 35 briše se.

Posle tačke 38 dodaje se osam novih tačaka, koje glase:

„(38a) „matrica za procjenu stanja poletno-sletne staze (RCAM)“ je matrica koja omogućava procjenu za dodjelu koda stanja poletno-sletne staze (RWYCC), uz korišćenje povezanih procedura, pomoću skupa zapažanja o uslovima na površini poletno-sletne staze i izvještaja pilota o kočenju;

(38b) „kod stanja poletno-sletne staze (RWYCC)“ je broj koji se koristi u izvještaju o stanju poletno-sletne staze (RCR), a opisuje učinak stanja poletno-sletne staze na sposobnost usporavanja i lateralnu kontrolu vazduhoplova;

(38c) „izvještaj o stanju poletno-sletne staze (RCR)“ je sveobuhvatni standardizovani izvještaj o stanju površine poletno-sletne staze i posljedičnom učinku na performanse aviona u slijetanju i polijetanju, opisano kodom stanja poletno-sletne staze;

(38d) „sigurnosna površina kraja poletno-sletne staze (RESA)“ je površina simetrična u odnosu na centralu liniju poletno-sletne staze, a koja se nastavlja na kraj osnovne staze poletno-sletne staze, prije svega namijenjena smanjenju rizika oštećenja vazduhoplova u slučaju da sleti ispred ili se zaustavi iza površine poletno-sletne staze;

(38e) „pozicija za čekanje“ je označena pozicija za zaštitu poletno-sletne staze, površina ograničenja prepreka ili kritična ili osjetljiva zona sistema za instrumentalno slijetanje (ILS) ili mikrotalasnog sistema za instrumentalno slijetanje (MLS) na kojoj se vazduhoplovi u vožnji po tlu i vozila moraju zaustaviti i čekati, osim ako im aerodromski kontrolni toranj ne da drugačije odobrenje;

(38f) „osnovna staza poletno-sletne staze“ je definisano područje koje uključuje poletno-sletnu stazu i stazu za zaustavljanje, ako postoji, i predviđena je za:

(a) smanjivanje rizika od oštećenja vazduhoplova koji izlete sa poletno-sletne staze;

(b) zaštitu vazduhoplova koji lete iznad nje tokom operacija polijetanja ili slijetanja;

(38g) „stanje površine poletno-sletne staze“ je opis stanja površine poletno-sletne staze koji se koristi u RCR-u i služi kao osnova za određivanje RWYCC-a za svrhe performansi aviona;

(38h) „deskriptori površine poletno-sletne staze“ su jedna od sljedećih supstanci na površini poletno-sletne staze:

- (a) zbijeni snijeg: snijeg koji je zbijen u čvrstu masu takvu da gume aviona, pri radnim pritiscima i opterećenjima, voze po njenoj površini a da je pri tome više ne zbijaju u znatnoj mjeri niti stvaraju kolotečine;
- (b) suvi snijeg: snijeg od kojeg se ne može lako napraviti grudva;
- (c) mraz: kristali leda koji se stvaraju na površini, a potiču od vlage u vazduhu čija je temperatura jednaka tački smrzavanja ili niža; razlika između mraza i leda je u tome što se kristali mraza formiraju nezavisno jedan od drugog i stoga imaju strukturu koja je više u obliku granula;
- (d) led: smrznuta voda ili zbijeni snijeg koji se pretvorio u led u hladnim i suvim uslovima;
- (e) bljuzgavica: snijeg koji je toliko zasićen vodom da se voda cijedi ako se uzme u ruku, ili će prskati uokolo ako se na njega snažnije zakorači;
- (f) stajaća voda: voda dublja od 3 mm;
- (g) mokri led: led na čijoj je površini voda ili led koji se topi;
- (h) mokri snijeg: snijeg koji sadrži dovoljno vode da je moguće napraviti dobro zbijenu, čvrstu grudvu iz koje se ne cijedi voda;

Posle tačke 41 dodaju se tri nove tačke, koje glase:

„(41a) „klizava mokra poletno-sletna staza“ je mokra poletno-sletna staza za koju je utvrđeno da je koeficijent trenja smanjen na znatnom dijelu;

(41b) „SNOWTAM“ je posebno izdanje NOTAM-a u standardnom formatu, a koje sadrži izvještaj o stanju površine kojim se obavještava o opasnim uslovima uzrokovanim usljed prisustva snijega, leda, bljuzgavice, poledice, stajaće vode ili vode sa snijegom na operativnoj površini ili o prestanku postojanja takvih uslova;

(41c) „posebno pripremljena zimska poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza suvog zamrznutog sloja na površini nastalog od zbijenog snijega ili leda ili oboje, posuta pijeskom ili sitnim šljunkom ili mehanički obrađena radi povećanja trenja;“

Tačka 47 mijenja se i glasi:

„(47) „obavezan sadržaj sertifikata“ znači sljedeće:

- ICAO lokacijski indikator,
- uslovi za rad (VFR/IFR, dan/noć),
- operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama,
- poletno-sletna staza,
- deklarisanu dužinu,
- vrste poletno-sletnih staza i prilazi,
- referentni kod aerodroma,
- opseg operacija vazduhoplova sa višim referentnim kodom aerodroma,
- pružanje usluga upravljanja platformom (da/ne),
- spasilačko-vatrogasna kategorija aerodroma;“

Tačka 47b mijenja se i glasi:

„(47b) „operacija instrumentalnog prilaza tipa B“ znači operacija instrumentalnog prilaza sa relativnom visinom odluke nižom od 75 m (250 ft) kategorizovanom na sljedeći način:

1. Kategorija I (CAT I): relativna visina odluke najmanje 60 m (200 ft) i vidljivost najmanje 800 m ili vidljivost duž poletno-sletne staze najmanje 550 m;
2. Kategorija II (CAT II): relativna visina odluke niža od 60 m (200 ft), ali ne niža od 30 m (100 ft) i vidljivost duž poletno-sletne staze veća od 300 m;
3. Kategorija III (CAT III): relativna visina odluke niža od 30 m (100 ft) ili bez relativne visine odluke i vidljivost duž poletno-sletne staze manja od 300 m ili bez ograničenja vidljivosti duž poletno-sletne staze.“;

Tačka 48 mijenja se i glasi:

„(48) „vizuelna sredstva“ su indikatori i signalni uređaji, obilježja, svijetla, znakovi i markeri ili njihove kombinacije;“

Posle tačke 48 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„(49) „mokra poletno-sletna staza“ je poletno-sletna staza čija je površina vidljivo vlažna ili prekrivena slojem vode od najviše 3 mm unutar područja namijenjenog za upotrebu.“

## Član 6

U Prilogu 1 Aneks II, Dio zahtjevi za vlasti - Aerodromi (Dio-ADR.AR), tačka ADR.AR.A.001, u podtački a posle riječi „certifikaciju“ dodaju se riječi „i nadzor“.

U tački ADR.AR.A.030 podtačka d posle riječi „u skladu sa Uredbom (EZ) br. 2018/1139 i njenim“ dodaju se riječi „delegiranim i“.

U tački ADR.AR.B.020 podtačka d mijenja se i glasi:

„(d) Evidencija u vezi sa podtačkom a podpodtač. 1 do 3 i podpodtač. 7 do 11 čuvaju se najmanje pet godina, zavisno od primjenljivog zakona o zaštiti podataka.“

## Član 7

U Prilogu 1 Aneks III, Zahtjevi u vezi sa organizacijama (Dio-ADR.OR), u tački ADR.OR.B.015 podtačka b podpodtačka 2, podpodpodtačka (ii) mijenja se i glasi:

„(ii) vrstu operacija na aerodromu i pripadajućeg vazdušnog prostora; i”.

U tački ADR.OR.B.025 podtačka a podpodtačka 1 podpodpodtačka (iii) mijenja se i glasi:

„(iii) da su procedure za letenje na aerodromu i s njima povezane promjene, uspostavljene u skladu sa odredbama Sprovedbene Regulative Komisije (EU) 2017/373.”

U tački ADR.OR.C.005 posle podtačke d dodaje se nova podtačka, koja glasi:

„(e) Kako bi obezbijedio siguran rad vazduhoplova na aerodromu, operator aerodroma obezbjeđuje i održava, neposredno ili u dogovoru s trećim stranama, vizuelna i nevizuelna sredstva, meteorološku opremu i svu drugu opremu, srazmjerno vrsti operacija koje se obavljaju na aerodromu.”

U tački ADR.OR.C.015 podtačka b riječ „tijelo“ briše se.

Tačka ADR.OR.D.007 mijenja se i glasi:

„(a) U okviru svog sistema upravljanja operator aerodroma sprovodi i održava sistem upravljanja kvalitetom koji obuhvata:

- (1) njegove aktivnosti u vezi sa vazduhoplovnim podacima;
- (2) njegove aktivnosti u vezi sa pružanjem vazduhoplovnih informacija.

(b) Operator aerodroma u okviru svog sistema upravljanja mora da uspostavi sistem upravljanja sigurnošću u cilju zaštite sigurnosti operativnih podataka koje prima ili proizvodi ili upotrebljava, tako da pristup tim operativnim podacima imaju samo ovlašćena lica.

(c) U sistemu upravljanja bezbjednošću operatora aerodroma definišu se sljedeći elementi:

- (1) procedure koje se odnose na procjenu i ublažavanje rizika za bezbjednost podataka, praćenje i poboljšavanje bezbjednosti, revidiranje bezbjednosti sigurnosti i širenje novih spoznaja;
- (2) sredstva za otkrivanje narušavanja bezbjednosti i za upozoravanje osoblja odgovarajućim signalima upozorenja;
- (3) sredstva za kontrolisanje uticaja narušavanja bezbjednosti i utvrđivanje mjera oporavka i procedura ublažavanja, kako bi se spriječilo ponavljanje situacije.

(d) Operator aerodroma obezbjeđuje bezbjednosnu provjeru svojeg osoblja s obzirom na bezbjednost vazduhoplovnih podataka;

(e) Operator aerodroma preduzima potrebne mjere za zaštitu svojih vazduhoplovnih podataka od prijetnji sajber-bezbjednosti.”

Tačka ADR.OR.D.017 mijenja se i glasi:

„(a) Kako bi obezbijedio kontinuiranu kompetenciju osoblja uključenog u rad, održavanje aerodroma i upravljanje njime i kako bi obezbijedio da je to osoblje svjesno pravila i procedura koje se odnose na rad aerodroma i povezanosti njihovih funkcija i poslova sa radom aerodroma u cjelini, operator aerodroma sačinjava i sprovodi program obuke za to osoblje.

(b) Program obuke iz podtačke (a):

- (1) uključuje inicijalnu obuku, periodičnu obuku, obuku osvježavanja znanja i kontinuiranu obuku;
- (2) upodobljen je sa funkcijama i poslovima koje osoblje obavlja;
- (3) uključuje primjenljive operativne procedure i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.

(c) Operator aerodroma obezbjeđuje da je sve drugo osoblje, uključujući osoblje drugih organizacija koje radi ili pruža usluge na aerodromu, kojem je dozvoljen pristup operativnim površinama aerodroma bez pratnje, odgovarajuće obučeno i kvalifikovano za takav pristup bez pratnje.

(d) Program obuke iz podtačke (c):

- (1) uključuje inicijalnu obuku, periodičnu obuku, obuku osvježavanja znanja i kontinuiranu obuku;
- (2) uključuje primjenljive operativne procedure i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.

(e) Operator aerodroma obezbjeđuje da je osoblje iz podtač. (a) i (c) uspješno završilo neophodnu inicijalnu obuku prije nego što mu se dozvoli:

- (1) obavljanje dužnosti bez nadzora;
- (2) pristup površinama za kretanje i drugim operativnim površinama na aerodromu bez pratnje.

Inicijalna obuka obuhvata teorijsku i praktičnu obuku odgovarajućeg trajanja i procjenu kompetencija osoblja nakon što mu je pružena obuka.

(f) Kako bi osoblje iz podtač. (a) i (c) moglo da nastavi da obavlja svoje dužnosti bez nadzora i da ima pristup površinama za kretanje na aerodromu bez pratnje, ako u ovom dijelu i dijelu-ADR.OPS nije propisano drugačije, operator aerodroma mora da obezbijedi da je to osoblje poznato sa pravilima i procedurama relevantnim za rad aerodroma tako što je uspješno završilo:

(1) periodičnu obuku u intervalima ne dužim od 24 mjeseca nakon završetka inicijalne obuke. Ako se periodična obuka pohađa tokom posljednja tri kalendarska mjeseca tog intervala, novi interval se računa od datuma isteka tog intervala;

(2) obuku za osvježavanje znanja prije nego što krenu obavljati svoje dužnosti bez nadzora ili prije nego što im se dozvoli pristup površinama za kretanje na aerodromu bez pratnje, ako su bili odsutni sa tih dužnosti tokom perioda od najmanje 3, a najviše 12 uzastopnih mjeseci. U slučaju odsustva dužeg od 12 uzastopnih mjeseci to osoblje mora da prođe inicijalnu obuku u skladu sa tačkom (c);

- (3) kontinuiranu obuku u slučaju promjena u njihovom operativnom okruženju ili dodijeljenim poslovima, prema potrebi.

(g) Operator aerodroma sačinjava i sprovodi program za provjeru stručnosti za osoblje iz tačke (a) i obezbjeđuje da je osoblje iz tačke (c) demonstriralo svoje sposobnosti za obavljanje svojih poslova, u skladu sa programom za provjeru stručnosti, kako bi obezbijedio:

- (1) kontinuiranu kompetencijutog osoblja;
- (2) da je to osoblje svjesno pravila i procedura relevantnih za njihove funkcije i poslove.

Ako u ovom dijelu i Dijelu-ADR.OPS nije propisano drugačije, operator aerodroma mora da obezbijedi da lica iz tačaka (a) i (c) prolaze provjere stručnosti u intervalima ne dužim od 24 mjeseca nakon što su završila inicijalnu obuku.

(h) Operator aerodroma obezbjeđuje sljedeće:

- (1) da su za pružanje obuke i provjere stručnosti angažovani odgovarajuće kvalifikovani i iskusni instruktori i ispitivači;
- (2) da se pružanje obuke i, ako je primjenjivo, provjere stručnosti, obavljaju u odgovarajućim objektima sa odgovarajućim sredstvima i opremom.

(i) Operator aerodroma sačinjava i sprovodi procedure za sprovođenje programa obuke i provjera stručnosti i:

(1) vodi evidenciju o potrebnoj osposobljenosti, obučavanju i provjeri stručnosti za demonstriranje usklađenosti sa ovim zahtjevom;

(2) tu evidenciju na zahtjev stavlja na raspolaganje svojem osoblju na koje se ta evidencija odnosi;

(3) ako lice zaposli drugi poslodavac, takvu evidenciju o tom licu stavlja na raspolaganje novom poslodavcu na zahtjev.”;

U tački ADR.OR.D.035 potačka d, posle podpotačke 6 dodaju se dvije nove podpotačke, koje glase:

„(7) odobrenja za vožnju i, ako je primjenjivo, sertifikata o poznavanju jezika čuvaju se najmanje četiri godine nakon završetka radnog odnosa predmetne osobe ili ukidanja ili poništenja odobrenja za vožnju, ili dok nadležni organ ne obavi provjeru te oblasti aktivnosti;

(8) odobrenja za vozila i evidencija o održavanju vozila operatora aerodroma čuvaju se najmanje četiri godine nakon što se vozilo povuče iz operacija, ili dok nadležni organ ne obavi provjeru te oblasti.“

#### Član 8

U Prilogu 1 Aneks IV, Dio Zahtjevi koji se odnose na operacije – Aerodromi (Dio-ADR.OPS), tačka ADR.OPS.A.010 mijenja se i glasi: „Operator aerodroma ima formalne dogovore sa organizacijama sa kojima razmjenjuje vazduhoplovne podatke ili vazduhoplovne informacije i mora da obezbijedi sljedeće:

- (a) da se pružaju svi relevantni podaci o aerodromu i raspoloživim uslugama uz obezbjeđivanje potrebnog kvaliteta tih podataka; da se zahtjevi koji se odnose na kvalitet podataka (DQR) poštuju prilikom kreiranja podataka i da se poštuju tokom prenosa podataka;
- (b) tačnost vazduhoplovnih podataka je onakva kako je navedena u katalogu vazduhoplovnih podataka;
- (c) da se integritet vazduhoplovnih podataka održava tokom cijelog postupanja sa podacima od njihovog kreiranja do prenosa, na osnovu klasifikacije integriteta navedenog u katalogu vazduhoplovnih podataka. Uz to, potrebno je uspostaviti procedure zbog sljedećeg:
  - (1) da se, kad je riječ o rutinskim podacima, spriječi oštećenje podataka tokom cjelokupne obrade podataka;
  - (2) da, kad je riječ o suštinskim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cjelokupnog procesa i da se uspostave dodatni procesi, prema potrebi, kako bi se tretirali potencijalni rizici u cjelokupnoj arhitekturi sistema zbog obezbjeđivanja integriteta podataka na tom nivou;
  - (3) da, kad je riječ o kritičnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cjelokupnog procesa i da se uspostave dodatni procesi za garantovanje integriteta kako bi se u potpunosti ublažile posljedice grešaka koje su tokom detaljne analize cjelokupne arhitekture sistema identifikovane kao potencijalni rizici za integritet podataka;
- (d) da rezolucija vazduhoplovnih podataka odgovara stvarnoj tačnosti podataka;
- (e) sljedivost vazduhoplovnih podataka;
- (f) pravovremenost vazduhoplovnih podataka, uključujući moguća ograničenja za period važenja;
- (g) potpunost vazduhoplovnih podataka;
- (h) da je format poslatih podataka u skladu sa utvrđenim zahtjevima.“

U tački ADR.OPS.A.015 podtačka a podpotačka 2, riječ: „navigacijskih“ zamjenjuje se riječju „navigacionih“.

Posle tačke ADR.OPS.A.015 dodaje se 15 novih tačaka, koje glase:

#### „ADR.OPS.A.020 Zajednički referentni sistemi

Za svrhe vazdušne plovodbe operator aerodroma koristi:

- (a) Svjetski geodetski sistem – 1984 (WGS-84) kao horizontalni referentni sistem;
- (b) tačku srednjeg nivoa mora (MSL) kao vertikalni referentni sistem;
- (c) gregorijanski kalendar i koordinisano univerzalno vrijeme (UTC) kao vremenske referentne sisteme.

#### ADR.OPS.A.025 Otkrivanje grešaka u podacima i autentifikacija

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja (AIS) operator aerodroma mora da:

- (a) obezbijedi da se tokom slanja i čuvanja vazduhoplovnih podataka upotrebljavaju tehnike za otkrivanje grešaka u digitalnim podacima, kako bi se održavali primjenljivi nivoi integriteta podataka;

- (b) obezbijedi da prenos vazduhoplovnih podataka podliježe odgovarajućem procesu autentifikacije tako da primaoci mogu potvrditi da podaci ili informacije dolaze iz ovlaštenog izvora.

#### **ADR.OPS.A.030 Katalog vazduhoplovnih podataka**

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja operator aerodroma mora da obezbijedi da su vazduhoplovni podaci iz Dodatka 1 Priloga III (Dio-ATM/ANS.OR) Sprovedbene regulative Komisije (EU) 2017/373 u skladu sa specifikacijama iz kataloga vazduhoplovnih podataka.

#### **ADR.OPS.A.035 Validacija i verifikacija podataka**

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja operator aerodroma mora da obezbijedi da su upotrijebljene tehnike za validaciju i verifikaciju kako bi vazduhoplovni podaci bili u skladu sa primjenljivim zahtjevima koji se odnose na kvalitet podataka. Osim toga:

- (a) verifikacijom mora da se obezbijedi da su vazduhoplovni podaci primljeni bez grešaka i da se tokom obrade vazduhoplovnih podataka u njima nisu pojavile greške;
- (b) vazduhoplovni podaci i vazduhoplovne informacije koji su uneseni ručno podvrgavaju se nezavisnoj verifikaciji kako bi se otkrile moguće unesene greške;
- (c) pri korišćenju vazduhoplovnih podataka za dobijanje ili izračunavanje novih vazduhoplovnih podataka vrši se verifikacija i validacija inicijalnih podataka, osim ako su dobijeni iz mjerodavnog izvora.

#### **ADR.OPS.A.040 Zahtjevi za postupanje sa greškama**

Operator aerodroma obezbjeđuje:

- (a) da su greške koje su identifikovane tokom kreiranja podataka i nakon slanja podataka uzete u obzir, ispravljene ili riješene;
- (b) da se prednost daje upravljanju greškama u kritičnim i neophodnim vazduhoplovnim podacima.

#### **ADR.OPS.A.045 Metapodaci**

Operator aerodroma obezbjeđuje da metapodaci sadrže barem:

- (a) identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju radnju kreiranja vazduhoplovnih podataka, njihovog slanja ili postupanja sa njima;
- (b) radnju koja je obavljena;
- (c) datum i vrijeme kad je radnja obavljena.

#### **ADR.OPS.A.050 Prenos podataka**

Operator aerodroma obezbjeđuje da se vazduhoplovni podaci prenose elektronskim putem.

#### **ADR.OPS.A.055 Alati i softver**

Pri kreiranju, obradi ili slanju vazduhoplovnih podataka pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja operator aerodroma mora da obezbijedi da alati i softver koji se koriste za podršku obradama vazduhoplovnih podataka ili automatizaciju tih obrada funkcionišu bez negativnih uticaja na kvalitet vazduhoplovnih podataka.

#### **ADR.OPS.A.057 Kreiranje NOTAM-a**

- (a) Operator aerodroma:
  - (1) uspostavlja i sprovodi procedure u skladu sa kojima kreira NOTAM koji je izdao odgovarajući pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja:
    - (i) koji sadrži informacije u vezi sa uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg vazduhoplovnog sredstva, usluge, procedure ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;
    - (ii) koji sadrži informacije privremene prirode i kratkog trajanja ili informacije koje se odnose na operativno značajne trajne promjene ili privremene promjene dužeg trajanja koje su uvedene u kratkom roku, osim kada je riječ o opsežnom tekstu i grafičkim prikazima, ili oboje;
  - (2) određuje aerodromsko osoblje, koje je uspješno završilo relevantnu obuku i demonstriralo svoju kompetenciju, da kreira NOTAM i pruža relevantne informacije pružaocima usluga vazduhoplovnog informisanja sa kojima ima dogovore;
  - (3) obezbjeđuje da je svo drugo aerodromsko osoblje čije dužnosti uključuju upotrebu NOTAM-a uspješno završilo relevantnu obuku i demonstriralo svoju kompetenciju da to radi.
- (b) Operator aerodroma kreira NOTAM kad je potrebno pružiti sljedeće informacije:
  - (1) uspostavljanje ili zatvaranje aerodroma ili helidroma ili poletno-sletnih staza ili značajne promjene u njihovom radu;
  - (2) uspostavljanje ili povlačenje pružanja aerodromskih usluga ili značajne promjene u njihovom pružanju;
  - (3) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene operativnog kapaciteta radio navigacije i komunikacionih usluga vazduh-zemlja za koje je odgovoran operator aerodroma;
  - (4) nedostupnost rezervnih i sekundarnih sistema sa direktnim operativnim učinkom;
  - (5) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene vizuelnih sredstava;
  - (6) prekid rada ili vraćanje u upotrebu velikih komponenti aerodromskih sistema osvjjetljenja;
  - (7) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene procedura za usluge u vazdušnoj plovidbi za koje je odgovoran operator aerodroma;

- (8) pojava ili uklanjanje većih kvarova ili prepreka na manevarskoj površini;
  - (9) promjene i ograničenja dostupnosti goriva, ulja i kiseonika;
  - (10) uspostavljanje, povlačenje ili vraćanje u upotrebu svjetlosnih farova za oznaku opasnosti koji označavaju prepreke za vazдушnu plovidbu;
  - (11) planirane laserske emisije, laserski paneli i svijetla za pretraživanje u okolini aerodroma ako bi zbog toga sposobnost pilota za gledanje noću mogla biti smanjena;
  - (12) postavljanje, uklanjanje ili promjene prepreka u vazdušnoj plovidbi u oblastima polijetanja/penjanja, neuspjelog prilaza i prilaza i na osnovnoj stazi poletno-sletne staze;
  - (13) promjena spasilačko-vatrogasne kategorije aerodroma ili helidroma;
  - (14) prisustvo, uklanjanje ili značajne promjene opasnih uslova zbog snijega, bljuzgavice, leda, radioaktivnih supstanci, otrovnih hemikalija, taloga vulkanskog pepela ili vode napovršini za kretanje;
  - (15) klizava mokra poletno-sletna staza ili njen dio;
  - (16) nedostupnost poletno-sletne staze zbog radova na njenom označavanju; ili informacije o vremenu koje je potrebno da bi se ta poletno-sletna staza stavila na raspolaganje, ukoliko se oprema koja se koristi za takve radove može ukloniti, kada je to neophodno;
  - (17) postojanje opasnosti koje utiču na vazдушnu plovidbu, uključujući prisustvo divljih životinja, prepreka, natpisa i važne događaje.
- (c) Za svrhe podtačke (b) operator aerodroma obezbjeđuje:
- (1) da se NOTAM kreira dovoljno rano kako bi se obuhvaćenim stranama omogućilo da preduzmu potrebne radnje, osim u slučaju neupotrebljivosti, ispuštanja radioaktivnih materija, otrovnih hemikalija i drugih događaja koji se ne mogu predvidjeti;
  - (2) da se u NOTAM-u kojim se objavljuje neupotrebljivost povezane infrastrukture, usluga i navigacionih sredstava na aerodromu navodi procjena trajanja perioda neupotrebljivosti ili predviđeno vrijeme ponovnog uspostavljanja usluge;
  - (3) da su u roku od tri mjeseca od objave trajnog NOTAM-a informacije iz tog NOTAM-a uključene u proizvode vazduhoplovnih informacija na koje se odnose;
  - (4) da su u roku od tri mjeseca od objave privremenog NOTAM-a dužeg trajanja informacije iz NOTAM-a uključene u dopunu AIP-a;
  - (5) da se, kada NOTAM sa procijenjenim istekom perioda važenja neočekivano premaši tromjesečni period, kreira zamjenski NOTAM, osim ako se očekuje da će okolnost trajati duže od dodatna tri mjeseca; u tom slučaju operator aerodroma mora da obezbijedi da se te informacije objave u dopuni AIP-a.
- (d) Uz to, operator aerodroma obezbjeđuje:
- (1) da, osim kako je predviđeno u podtački (d) podpodtačka (4), svaki NOTAM koji kreira sadrži primjenljive informacije prema redosljedu navedenom u formatu za NOTAM u Dodatku 1 ovog priloga;
  - (2) da se tekst NOTAM-a sastoji od oznaka/jedinstvene skraćene frazeologije dodijeljene kodu ICAO-a za NOTAM dopunjenih ICAO skraćenicama, indikatorima, identifikatorima, oznakama, pozivnim znakovima, frekvencijama, ciframa i jednostavnim jezikom;
  - (3) da je NOTAM kreiran na engleskom jeziku ili nacionalnom jeziku po dogovoru sa relevantnim pružaocem usluga vazduhoplovnog informisanja;
  - (4) da su informacije o snijegu, bljuzgavici, ledu, mrazu, stajaćoj vodi ili vodi sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili mrazom na površini za kretanje objavljene putem SNOWTAM-a i da sadrže informacije prema redosljedu navedenom u formatu za SNOWTAM iz Dodatka 2 ovog priloga;
  - (5) da se, kada se u NOTAM-u pojave greške, kreira NOTAM sa novim brojem koji zamjenjuje NOTAM sa greškom ili da se NOTAM sa greškom poništi i kreira novi NOTAM;
  - (6) da kada se kreira NOTAM kojim se poništava ili zamjenjuje prethodni NOTAM:
    - (a) budu navedeni serija i broj/godina prethodnog NOTAM-a;
    - (b) oznaka lokacije i predmet oba NOTAM-a budu isti;
  - (7) da se samo jedan NOTAM poništava ili zamjenjuje novim NOTAM-om;
  - (8) da se svaki kreirani NOTAM odnosi samo na jedan predmet i jedno stanje tog predmeta;
  - (9) da je svaki NOTAM što kraći i sastavljen tako da je njegovo značenje jasno bez provjere drugih dokumenata;
  - (10) da kreirani NOTAM koji sadrži trajne ili privremene informacije dužeg trajanja uključuje odgovarajuća upućivanja na AIP ili dopunu AIP-a;
  - (11) da je oznaka lokacije prema ICAO-u koja je navedena u tekstu kreiranog NOTAM-a za aerodrom ona koja se nalazi u oznakama lokacije. Ne upotrebljava se skraćeni oblik tih oznaka.
- (e) Operator aerodroma, nakon objave NOTAM-a koji je kreirao, pregleda sadržaj tog NOTAM-a kako bi obezbijedio njegovu tačnost i obezbijedio širenje tih informacija svim relevantnim organizacijama i relevantnom osoblju na aerodromu.
- (f) Operator aerodroma čuva evidenciju:
- (1) NOTAM-a koje je kreirao i onih koji su izdati;
  - (2) o sprovođenju podtačke (a) podpodtač. (2) i (3).

#### **ADR.OPS.A.060 Izvještavanje o kontaminantima na površini**

Operator aerodroma izvještava pružaocem usluga vazduhoplovnih informacija i jedinice operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju o operativno značajnim pojavama koje utiču na vazduhoplove i aerodromske operacije na operativnoj površini, posebno o prisustvu sljedećeg:

- (a) vode;
- (b) snijega;
- (c) bljuzgavice;
- (d) leda;
- (e) mraza;
- (f) tekućih hemikalija za zaštitu protiv zaleđivanja ili za odleđivanje, ili drugih kontaminanata;
- (g) nanosa snijega ili zameta.

**ADR.OPS.A.065 Izvještavanje o stanju površine poletno-sletne staze**

- (a) Operator aerodroma izvještava o stanju površine poletno-sletne staze na svakoj njenoj trećini uz izvještaj o stanju poletno-sletne staze (RCR). Taj izvještaj mora da sadrži kod stanja poletno-sletne staze (RWYCC) sa brojevima od 0 do 6, opseg i dubinu kontaminacije i opis uz upotrebu sljedećih izraza:
- (1) *COMPACTED SNOW* (ZBIJENI SNIJEG);
  - (2) *DRY* (SUVA);
  - (3) *DRY SNOW* (SUVI SNIJEG);
  - (4) *DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW* (SUVI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);
  - (5) *DRY SNOW ON TOP OF ICE* (SUVI SNIJEG NA LEDU);
  - (6) *FROST* (MRAZ);
  - (7) *ICE* (LED);
  - (8) *SLIPPERY WET* (KLIZAVA MOKRA);
  - (9) *SLUSH* (BLJUZGAVICA);
  - (10) *SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY* (POSEBNO PRIPREMLJENA ZIMSKA POLETNO-SLETNA STAZA);
  - (11) *STANDING WATER* (STAJAĆA VODA);
  - (12) *WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW* (VODA NA ZBIJENOM SNIJEGU);
  - (13) *WET* (MOKRA);
  - (14) *WET ICE* (MOKRI LED);
  - (15) *WET SNOW* (MOKRI SNIJEG);
  - (16) *WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW* (MOKRI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);
  - (17) *WET SNOW ON TOP OF ICE* (MOKRI SNIJEG NA LEDU);
  - (18) *CHEMICALLY TREATED* (HEMIJSKI OBRAĐENA);
  - (19) *LOOSE SAND* (RASUTI PIJESAK).
- (b) Izvještavanje započinje kada dođe do znatne promjene stanja površine poletno-sletne staze zbog prisustva vode, snijega, bljuzgavice, leda ili mraza.
- (c) Izvještavanje o stanju površine poletno-sletne staze mora i dalje da sadrži podatke o tim znatnim promjenama sve dok je poletno-sletna staza kontaminirana. Kada se ona očisti, operator aerodroma izdaje RCR u kojem se navodi da je poletno-sletna staza mokra ili suva, zavisi kakva je.
- (d) Ne izvještava se o mjerenjima trenja.
- (e) Ako je asfaltirana poletno-sletna staza ili njen dio klizava mokra, operator aerodroma stavlja te informacije na raspolaganje relevantnim korisnicima aerodroma. U tu svrhu on kreira NOTAM i opisuje lokaciju dijela na koji se to odnosi.

**ADR.OPS.A.070 Informacije o aerodromskom sistemu osvjetljenja**

Operator aerodroma dostavlja pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja informacije o djelovima aerodromskog sistema osvjetljenja u kojima su svjetlosne jedinice svjetla sa svjetlosnim diodama (LED).

**ADR.OPS.A.075 Karte**

Operator aerodroma obezbjeđuje, neposredno ili na osnovu dogovora s trećim stranama, da pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja objavljuje karte relevantne za aerodrom u AIP-u.

**ADR.OPS.A.080 Informacije o radionavigacionim sredstvima i sredstvima za slijetanje**

- (a) Operator aerodroma obezbjeđuje, neposredno ili na osnovu dogovora s trećim stranama, da se informacije o radionavigacionim sredstvima i sredstvima za slijetanje povezanim s instrumentalnim prilazom i procedurama u terminalnom području na aerodromu, pružaju pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja.
- (b) Informacije iz podtačke (a) uključuju sljedeće:
- (1) vrstu sredstava;
  - (2) magnetnu varijaciju zaokruženu na najbliži stepen, prema potrebi;
  - (3) vrstu podržane operacije za ILS/MLS/GLS, osnovni GNSS i SBAS;
  - (4) klasifikaciju za ILS;
  - (5) klasifikaciju objekta i oznaku/oznake prilaznog objekta za GBAS;
  - (6) za VOR/ILS/MLS i deklinaciju stanice zaokruženu na najbliži stepen, koja se upotrebljava za tehničko usklađivanje;
  - (7) identifikaciju, prema potrebi;
  - (8) frekvenciju(e), brojeve kanala, pružaoca usluga i identifikator referentne putanje (RPI), prema potrebi;
  - (9) sate rada, prema potrebi;
  - (10) geografske koordinate u stepenima, minutima, sekundama i desetinkama sekundi položaja odašiljačke antene, prema potrebi;
  - (11) nadmorsku visinu odašiljačke antene DME-a zaokruženu na najbližih 30 m (100 stopa) i preciznog daljinomjera (DME/P) zaokruženu na najbliža 3 m (10 stopa), nadmorsku visinu referentne tačke GBAS-a zaokruženu na najbliži metar ili stopu,

kao i elipsoidnu visinu tačke zaokruženu na najbliži metar ili stopu; za SBAS elipsoidnu visinu tačke praga slijetanja (LTP) ili zamišljene tačke praga (FTP) zaokruženu na najbliži metar ili stopu;

(12) radijus obima usluge od referentne tačke GBAS-a zaokružen na najbliži kilometar ili nautičku milju; i

(13) napomene.

#### **ADR.OPS.A.085 Informacije o prodiranju u površinu vizuelnog segmenta (VSS)**

Operator aerodroma obezbjeđuje, neposredno ili na osnovu dogovora s trećim stranama, da se informacije o prodiranju u površinu vizuelnog segmenta dostavljaju pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja, uključujući o povezanoj proceduri i minimumima za procedure.“

Naziv tačke ADR.OPS.B.005 i tačka ADR.OPS.B.035 mijenjaju se i glase:

#### **„ADR.OPS.B.005 Primopredaja aktivnosti – pružanje operativnih informacija**

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure za primopredaju operativnih aktivnosti između osoblja koje je uključeno u rad i održavanje aerodroma kako bi obezbijedio da se svim članovima novog osoblja koje stupa na dužnost pružaju operativne informacije povezane sa njihovim poslovima.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure kako bi organizacijama koje rade ili pružaju usluge na aerodromu pružao operativne informacije koje se odnose na aerodrom koje mogu da utiču na obavljanje poslova osoblja tih organizacija.“

U tački ADR.OPS.B.010 podtač. (c), (d) i (e) mijenjaju se i glase:

„(c) Program obuke sprovodi se u skladu sa tačkom ADR.OR.D.017, uz sljedeće izuzetke:

(1) periodična obuka uključuje teorijsku i kontinuiranu praktičnu obuku;

(2) provjere stručnosti sprovode se u intervalima ne dužim od 12 mjeseci nakon završetka inicijalne obuke.

(d) Obuka osoblja uključenog u spasilačko-vatrogasne službe projektuje se tako da mu se pružaju osnovna znanja i praktične vještine za obavljanje njegovih dužnosti.

(e) Za privremeno smanjenje nivoa zaštite aerodroma koju pružaju spasilačko-vatrogasne službe, koje nastane zbog nepredviđenih okolnosti, ne zahtijeva se prethodno odobrenje nadležnog organa.

Podtačka f briše se.

Posle tačke ADR.OPS.B.015 dodaje se nova tačka, koja glasi:

#### **„ADR.OPS.B.016 Program kontrole stranih predmeta**

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program kontrole stranih predmeta (FOD) i zahtijeva od organizacija koje rade ili pružaju usluge na aerodromu da učestvuju u tom programu.

(b) Kao dio programa kontrole FOD-a operator aerodroma:

(1) obezbjeđuje svjesnost i učestvovanje osoblja, kao i da je to osoblje uspješno završilo relevantnu obuku i demonstriralo svoju kompetenciju;

(2) uspostavlja i sprovodi mjere za sprečavanje stvaranja FOD-a;

(3) uspostavlja i sprovodi procedure za:

(i) otkrivanje FOD-a, uključujući nadzor i preglede površine za kretanje ili susjednih oblasti u skladu sa rasporedom pregleda i kad god je takav pregled potreban zbog aktivnosti, meteoroloških prilika ili događaja koji su mogli da uzrokuju stvaranje FOD-a;

(ii) pravilno uklanjanje, sprečava širenje i zbrinjava FOD i za to obezbjeđuje sva relevantna potrebna sredstva;

(iii) obavještava operatore vazduhoplova što je prije moguće ako se primijete djelovi vazduhoplova;

(4) prikuplja i analizira podatke i informacije kako bi identifikovao izvore FOD-a i trendove za FOD i primjenjuje korektivne ili preventivne mjere ili oboje, kako bi poboljšao efektivnost programa.“

Posle tačke ADR.OPS.B.020 dodaje se nova tačka, koja glasi:

#### **„ADR.OPS.B.024 Odobrenja vozača vozila**

(a) Osim kako je predviđeno u podtački (d), za vožnju vozila po bilo kojem dijelu površine za kretanje ili drugih operativnih površina na aerodromu potrebno je odobrenje koje vozaču izdaje operator tog aerodroma. Odobrenje za vožnju izdaje se licu koje:

(1) ima dodijeljene poslove koji uključuju vožnju u tim oblastima;

(2) ima važeću vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijalizovanih vozila;

(3) koje je uspješno završila relevantni program obuke za vožnju i demonstriralo svoju kompetenciju u skladu sa podtačkom (b);

(4) koje je demonstriralo poznavanje jezika u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.029, ako to lice namjerava da vozi vozilo po manevarskoj površini;

(5) koje je prošlo obuku, koju je pružio njen poslodavac, za upotrebu vozila koje je predviđeno za operacije na aerodromu.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program obuke za vožnju za vozače koji rade na platformi ili drugim operativnim površinama, osim manevarske površine, i za vozače koji rade na manevarskoj površini. Taj program obuke:

(1) mora da bude odgovarajući s obzirom na karakteristike aerodroma i operacije na njemu, funkcije i poslove koje će vozač obavljati i oblasti aerodroma na kojima će vozaču biti moguće odobrenje za rad;

(2) mora da uključuje:

(i) teorijsku i praktičnu obuku u odgovarajućem trajanju, najmanje u sljedećim oblastima:

- (A) regulatorni okvir i lične odgovornosti;
- (B) standardi za vozila, operativni zahtjevi i procedure na aerodromu;
- (C) komunikacije;
- (D) radiotelefonijska, za vozače koji rade na manevarskoj površini;
- (E) ljudske mogućnosti;
- (F) upoznatost sa operativnim okruženjem;

(ii) procjenu kompetencije vozača.

(c) U odobrenju za vožnju koje je izdato u skladu sa podtačkom (a) navode se djelovi površina za kretanje na kojima je vozaču dopušteno da vozi, i to odobrenje ostaje na snazi sve dok:

- (1) su ispunjeni zahtjevi iz podtačke (a) podpodtač. (1) i (2);
- (2) imalac odobrenja za vožnju:

(i) pohađao je i uspješno završio obuku i provjere znanja u skladu sa tačkom ADR.OR.D.017 podtač. (f) i (g);

(ii) ako je primjenljivo, nastavlja da demonstrira potrebno poznavanje jezika u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.029.

(d) Nezavisno od podtačke (a), operator aerodroma može da dozvoli licu da privremeno vozi vozilo po površini za kretanje ili drugim operativnim površinama ako:

- (1) to lice ima važeću vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijalizovanih vozila;
- (2) to vozilo prati vozilo koje vozi vozač koji ima odobrenje iz podtačke (a).

(e) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja sistem i sprovodi procedure za:

(i) izdavanje odobrenja za vožnju i privremeno dozvoljavanje vožnje vozila;

(ii) obezbjeđivanje da su vozači kojima je izdato odobrenje za vožnju i dalje u skladu sa zahtjevima iz podtačke (c) podpodtač. (1) i (2);

(iii) praćenje da su vozači usklađeni sa svim pravilima za vožnju koja su primjenljiva na aerodromu i preduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući suspenziju i ukidanje odobrenja za vožnju i privremenih dozvola za vožnju vozila;

(2) vodi relevantnu evidenciju.“

Tačka ADR.OPS.B.025 briše se.

Posle tačke ADR.OPS.B.025 dodaju se četiri nove tačke, koje glase:

**„ADR.OPS.B.026 Odobrenja za vozila**

(a) Za rad vozila na površinama za kretanje potrebno je odobrenje koje izdaje operator aerodroma. To odobrenje može da se izda ako se vozilo upotrebljava za aktivnosti koje su povezane sa radom aerodroma i:

- (1) tehnički je ispravno i pogodno za predviđenu upotrebu;
- (2) u skladu je sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjjetljenja iz tačke ADR.OPS.B.080;
- (3) opremljeno je radiostanicom koja omogućava dvosmjernu komunikaciju na odgovarajućoj frekvenciji operativnih usluga u vazдушnom saobraćaju i svim drugim neophodnim frekvencijama, ako je predviđeno za rad na nekoj od sljedećih oblasti:
  - (i) manevarskoj površini;
  - (ii) drugim operativnim površinama na kojima je neophodna komunikacija sa jedinicom usluga u vazдушnom saobraćaju ili drugim operativnim jedinicama na aerodromu;
- (4) opremljeno je transponderom ili drugom opremom koja omogućava nadzor, ako je predviđeno da se koristi na manevarskoj površini, a aerodrom je opremljen sistemom za vođenje i kontrolu kretanja na površinama za čiji je rad potreban transponder ili druga oprema na vozilima koja omogućava nadzor.

(b) Operator aerodroma ograničava broj vozila kojima je odobren rad na površinama za kretanje na minimalni broj koji je potreban za siguran i efikasan rad aerodroma.

(c) Odobrenje izdato u skladu sa podtačkom (a):

- (1) sadrži specifikaciju djelova površina za kretanje na kojima vozilo može da se vozi;
- (2) ostaje na snazi sve dok su ispunjeni zahtjevi iz podtačke (a).

(d) Operator aerodroma dodjeljuje pozivni znak vozilu koje je odobreno u skladu sa podtačkom (a) da radi na aerodromu, ako se zahtijeva da to vozilo bude opremljeno radiostanicom. Pozivni znak koji je dodijeljen vozilu:

- (1) ne smije da uzrokuje zabunu u identifikaciji vozila;
- (2) mora da odgovara svojoj funkciji;
- (3) za vozila koja rade na manevarskoj površini, mora da bude koordinisan sa jedinicom usluga u vazдушnom saobraćaju i saopšten relevantnim organizacijama na aerodromu.

(e) Odstupajući od podtačke (a), operator aerodroma može da dozvoli:

(1) da vozilo koje je odobreno u skladu sa podtačkom (a) podpodtač. (1) i (2), a nije opremljeno radiostanicom koja se zahtijeva u skladu sa podtačkom (a) podpodtačka (3) i transponderom ili drugom opremom koja omogućava nadzor kako se zahtijeva u skladu sa podtačkom (a) podpodtačka (4), povremeno radi u oblastima iz podtačke (a) podpodtač. (3) i (4), pod uslovom:

- (i) da to vozilo u svakom trenutku ima pratnju odobrenog vozila koje ispunjava zahtjeve iz podtačke (a) podpodtačka (3) i, ako je neophodno, podtačke (a) podpodtačka (4);
- (ii) da je vozilo iz pratnje u skladu sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjjetljenja iz tačke ADR.OPS.B.080;

- (iii) da nisu na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti, ukoliko se praćeno vozilo bude vozilo na manevarskoj površini;
- (2) privremeni ulazak vozila na aerodrom i vožnja tog vozila na površinama za kretanje ili drugim operativnim površinama, uz poštovanje sljedećih uslova:
  - (a) da je vizuelnim pregledom tog vozila utvrđeno da njegovo stanje ne ugrožava sigurnost;
  - (b) da vozilo u svakom trenutku prati odobreno vozilo koje je:
    - (i) u skladu sa zahtjevima iz podtačke (a) podpodtačka (3) i, ako je neophodno, podtačke (a) podpodtačka (4), kada se vozi u oblastima iz podtačke (a) podpodtač. (3) i (4);
    - (ii) u skladu sa zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz tačke ADR.OPS.B.080;
  - (c) da nisu na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti, ukoliko vozilo bude voženo na manevarskoj površini.
- (f) Operator aerodroma:
  - (1) uspostavlja i sprovodi procedure za:
    - (i) izdavanje odobrenja za vozila i privremeno dozvoljavanje ulaza na aerodrom i rada vozila;
    - (ii) dodjeljivanje pozivnih znakova vozilima;
    - (iii) praćenje da su vozila usklađena sa tačkom ADR.OPS.B.026 i preduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući suspenziju i ukidanje odobrenja za vozila i privremenih dozvola za vožnju vozila;
  - (2) vodi relevantnu evidenciju.

#### **ADR.OPS.B.027 Upravljanje vozilima**

- (a) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja:
  - (1) samo kako mu je odobrila jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju, i u skladu sa instrukcijama koje izdaje ta jedinica;
  - (2) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama na koje upućuju oznake i znakovi, osim ako mu jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju odobri drugačije;
  - (3) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama koje se signaliziraju svjetlima.
- (b) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja u skladu sa sljedećim pravilima:
  - (1) vozilima hitnih službi koja pritiču u pomoć vazduhoplovu u nevolji obezbjeđuje se prednost pred svim ostalim vozilima na tlu;
  - (2) u skladu sa odredbama podtačke (1):
    - (i) vozila i vozila koja vuku vazduhoplov daju prednost vazduhoplovima koji slijeću, polijeću ili rulaju;
    - (ii) vozila koja ne vuku vazduhoplov daju prednost vozilima koja vuku vazduhoplov;
    - (iii) vozila koja ne vuku vazduhoplov daju prednost drugim vozilima koja ne vuku vazduhoplov u skladu sa instrukcijama jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju;
    - (iv) nezavisno od odredbi iz podpodtač. (i), (ii) i (iii), vozila i vozila koja vuku vazduhoplov moraju da budu u skladu sa instrukcijama koje izdaje jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju.
- (c) Vozač vozila opremljenog radiostanicom koji namjerava da vozi ili vozi na manevarskoj površini mora:
  - (1) da uspostavi zadovoljavajuću dvosmjernu radiokomunikaciju sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju na odgovarajućoj frekvenciji usluga u vazdušnom saobraćaju prije nego što uđe na manevarsku površinu i stalno da sluša dodijeljenu frekvenciju;
  - (2) prije ulaska na manevarsku površinu da dobije odobrenje od jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i da radi samo kako mu odobri jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju. Nezavisno od takvog odobrenja, ulazak na poletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu poletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnom odobrenju jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju;
  - (3) da ponovi osoblju koje pruža usluge u vazdušnom saobraćaju djelove primljenih instrukcija koji se odnose na sigurnost, a poslate su u obliku govorne komunikacije. Instrukcije da na bilo koju poletno-sletnu stazu, rulnu stazu ili osnovnu stazu poletno-sletne staze uđe, zadrži se ispred nje, pređe je ili vozi po njoj vozač uvijek mora da ponovi;
  - (4) da ponovi osoblju koje pruža usluge u vazdušnom saobraćaju primljene instrukcije osim onih iz podtačke (3), ili da potvrdi njihov prijem, na način koji jasno pokazuje da je razumio instrukcije i da će postupiti u skladu sa njima.
- (d) Vozač vozila koje se vozi na manevarskoj površini, kada nije siguran gdje je njegovo vozilo u odnosu na manevarsku površinu, mora:
  - (1) da obavijesti jedinicu usluga u vazdušnom saobraćaju o okolnostima, uključujući svoju posljednju poznatu poziciju;
  - (2) istovremeno, osim ako mu jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju naredi drugačije, da napusti poletno-sletnu stazu, rulnu stazu i bilo koji drugi dio manevarske površine, i da ode na sigurnu udaljenost što je prije moguće;
  - (3) nakon postupaka iz podtač. (1) i (2), da zaustavi vozilo.
- (e) Vozač vozila na manevarskoj površini:
  - (1) kada vozi vozilo na osnovnoj stazi poletno-sletne staze kada se ta poletno-sletna staza koristi za slijetanje ili polijetanje, ne približava se poletno-sletnoj stazi bliže od udaljenosti pozicije za čekanje ili bilo kojeg mjesta za čekanje za tu poletno-sletnu stazu;
  - (2) kada se poletno-sletna staza koristi za slijetanje ili polijetanje, ne vozi vozilo na:
    - (i) dijelu osnovne staze poletno-sletne staze koji se proteže dalje od krajeva te poletno-sletne staze;
    - (ii) sigurnosnim površinama krajeva te poletno-sletne staze;

- (iii) predpolju, ako ono postoji, na udaljenosti koja bi ugrozila vazduhoplov u vazduhu.
- (f) Ako aerodrom to od njega zatraži, vozač vozila opremljenog radiostanicom na platformi:
- (1) uspostavlja zadovoljavajuću dvosmjernu radiokomunikaciju sa odgovornom jedinicom koju je odredio operator aerodroma prije nego što uđe na platformu;
  - (2) stalno sluša dodijeljenu frekvenciju.
- (g) Vozač vozila na platformi tim vozilom upravlja u skladu sa sljedećim pravilima:
- (1) samo kako mu je odobrila odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma, i u skladu sa instrukcijama koje izdaje ta jedinica;
  - (2) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama na koje upućuju oznake i znakovi, osim ako mu je odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma odobrila drugačije;
  - (3) u skladu sa svim obaveznim instrukcijama koje se signaliziraju svjetlima;
  - (4) daje prednost vozilu hitne službe, vazduhoplovu koji rula, koji će upravo započeti rulanje ili koji je vučen ili guran;
  - (5) daje prednost drugim vozilima u skladu sa lokalnim propisima;
  - (6) uvijek daje prednost vozilima hitnih službi koja reaguju na slučaj nužde.
- (h) Vozač vozila na površini za kretanje i drugim operativnim površinama:
- (1) upravlja vozilom u skladu sa utvrđenim ograničenjima brzine i stazama za vožnju;
  - (2) dok vozi, ne bavi se aktivnostima koje ga ometaju ili mu odvlače pažnju;
  - (3) usklađen je sa zahtjevima koji se odnose na komunikaciju i operativne procedure iz aerodromskog priručnika.
- (i) Vozač vozila koje prati drugo vozilo obezbjeđuje da vozač praćenog vozila upravlja vozilom u skladu sa instrukcijama koje su mu pružene.
- (j) Vozač parkira vozilo samo u oblastima koje za to odredi operator aerodroma.
- (k) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure kojima obezbjeđuje da su vozači koji rade na površinama za kretanje u skladu sa odredbama iz podtač. (a) do (j).

#### **ADR.OPS.B.028 Vuča vazduhoplova**

Operator aerodroma:

- (a) uspostavlja procedure za manevrisanje vazduhoplova i određuje staze koje će se koristiti za operacije vuče vazduhoplova na površini za kretanje, kako bi obezbijedio sigurnost;
- (b) obezbjeđuje pružanje odgovarajućih instrukcija tokom operacija vuče;
- (c) obezbjeđuje da vučeni vazduhoplovi imaju upaljena svjetla tokom operacija vuče, u skladu sa odredbama iz tačke SERA.3215 Priloga Sprovedbene regulative Komisije (EU) br. 923/2012;
- (d) uspostavlja i sprovodi procedure kako bi obezbijedio odgovarajuću komunikaciju i koordinaciju između organizacije koja obavlja operaciju vuče, jedinice koja pruža usluge upravljanja platformom i jedinice usluga u vazдушnom saobraćaju, zavisno od toga šta je primjenljivo na operaciju vuče;
- (e) uspostavlja i sprovodi procedure kako bi obezbijedio sigurnost operacija vuče u nepovoljnim meteorološkim uslovima, uključujući ograničavanje ili zabranu takvih operacija.

#### **ADR.OPS.B.029 Poznavanje jezika**

(a) Lice koje u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.024 mora da demonstrira poznavanje jezika, dužno je da to poznavanje demonstrira barem na operativnom nivou, i to i u smislu korišćenja frazeologije i u smislu korišćenja običnog jezika, u skladu sa podtačkom (b), za:

- (1) engleski jezik; i
- (2) bilo koji drugi jezik ili jezike koji se koriste na aerodromu u radiokomunikaciji sa jedinicom usluga u vazдушnom saobraćaju tog aerodroma.

(b) Podnosilac zahtjeva mora da demonstrira sposobnost da:

- (1) uspješno komunicira u situacijama komuniciranja samo glasom i u situacijama komuniciranja licem u lice;
- (2) precizno i jasno komunicira o opštim temama i temama povezanim sa poslom;
- (3) upotrebljava prikladne komunikacijske strategije za razmjenu poruka i prepoznaje i rješava nesporazume u opštem kontekstu ili kontekstu povezanom sa poslom;
- (4) uspješno savladava jezičke izazove nastale zbog komplikacije ili neočekivanog razvoja događaja do kojih dolazi u kontekstu rutinske poslovne situacije ili zadatih poslova komunikacije sa kojima su već upoznati;
- (5) upotrebljava dijalekt ili naglasak koji je razumljiv u vazduhoplovnoj zajednici.

(c) Poznavanje jezika demonstrira se sertifikatom koji je izdala organizacija koja je obavila procjenu, u kojoj se navodi jezik ili jezici, nivo ili nivou znanja i datum procjene.

(d) Osim za lica koja su demonstrirala poznavanje jezika na nivou stručnjaka, poznavanje jezika ponovno se procjenjuje u periodu:

- (1) svake četiri godine od datuma procjene, ako je demonstrirani nivo operativni nivo;

- (2) svakih šest godina od datuma procjene, ako je demonstrirani nivo napredni nivo.
- (e) Demonstriranje poznavanja jezika obavlja se metodom procjene koja obuhvata:
- (1) proces koji se koristi za procjenu;
  - (2) kvalifikacije procjenjivača koji obavlja procjenu poznavanja jezika;
  - (3) žalbeni postupak.
- (f) Operator aerodroma obezbjeđuje kurseve učenja jezika kako bi održao potrebni nivo poznavanja jezika svojeg osoblja.
- (g) Odstupajući od podtačke (a) država članica može da odluči da poznavanje engleskog jezika nije potrebno za osoblje iz tačke ADR.OPS.B.024, za svrhe radiokomunikacije sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju određenog aerodroma. U tom slučaju, ona sprovodi procjenu sigurnosti koja obuhvata jedan ili više aerodroma.
- (h) Operator aerodroma može da izda odobrenje licu koje nije demonstriralo usklađenost sa podtač. (a) i (b) do:
- (1) 7. januara 2026. godine za engleski jezik;
  - (2) 7. januara 2023. godine za bilo koji drugi jezik osim engleskog.“

Naziv tačke ADR.OPS.B.030 i tačka ADR.OPS.B.030 mijenjaju se i glase:

**„ADR.OPS.B.030 Sistem za vođenje i kontrolu kretanja po površinama**

- (a) Operator aerodroma obezbjeđuje da na aerodromu postoji sistem za vođenje i kontrolu površinskog kretanja (SMGCS). SMGCS:
- (1) uzima u obzir projektne karakteristike i operativne i meteorološke uslove aerodroma, kao i principe ljudskih faktora;
  - (2) osmišljen je tako da pomaže u sprečavanju:
    - (i) nenamjernih upada vazduhoplova i vozila na aktivnu poletno-sletnu stazu; i
    - (ii) sudara vazduhoplova ili vazduhoplova i vozila ili objekata na bilo kojem dijelu površine za kretanje; i
  - (3) je podržan odgovarajućim sredstvima i procedurama.
- (b) Kao dio sistema za vođenje i kontrolu kretanja po površinama operator aerodroma u koordinaciji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju procjenjuje potrebu da se uspostave standardne rute za rulanje vazduhoplova na aerodromu. Ako standardne rute postoje, operator aerodroma:
- (1) obezbjeđuje da su adekvatne i odgovarajuće za saobraćaj, dizajn i predviđene operacije na aerodromu, kao i pravilno određene;
  - (2) pruža relevantne informacije pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja zbog objave u AIP-u.
- (c) Ako sistem za vođenje i kontrolu kretanja na površinama zahtijeva upotrebu transpondera u vazduhoplovima na površini za kretanje, operator aerodroma koordiniše sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi sljedeće:
- (1) relevantne operativne procedure za transpondere kojih operatori vazduhoplova moraju da se pridržavaju;
  - (2) pružanje relevantnih informacija pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja zbog objave u AIP-u.
- (d) Operator aerodroma koordiniše sa pružaocem operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju izradu SMGCS procedura na aerodromu.“

Posle tačke ADR.OPS.B.030 dodaju se dvije nove tačke, koje glase:

**„ADR.OPS.B.031 Komunikacije**

- (a) Vozila i jedinica usluga u vazdušnom saobraćaju komuniciraju u skladu sa primjenljivim zahtjevima iz Odsjeka 14 Priloga Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012.
- (b) Operator aerodroma, u koordinaciji sa pružaocem usluga u vazdušnom saobraćaju uspostavlja procedure komunikacije, uključujući sljedeće:
- (1) frekvencije i jezik ili jezike koji će se koristiti u komunikaciji između jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i vozila koja će voziti ili se voze na manevarskoj površini;
  - (2) komunikaciju između jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i pješaka koji će raditi ili rade na manevarskoj površini;
  - (3) širenje važnih informacija koje se odnose na aerodrom, a koje mogu da utiču na sigurnost operacija na manevarskoj površini, upotrebom radiokomunikacija;
  - (4) signala i drugih sredstava komunikacije koji će se koristiti, u svim uslovima vidljivosti, u slučaju problema sa radiokomunikacijom između jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju i vozila ili pješaka na manevarskoj površini.

### **ADR.OPS.B.033 Kontrola pješaka**

(a) Operator aerodroma utvrđuje i sprovodi procedure kako bi:

- (1) ograničio pristup površinama za kretanje samo na ona lica koja moraju da imaju pristup tim površinama za obavljanje svojih dužnosti;
- (2) obezbijedio da ta lica mogu bez pratnje da uđu na te površine samo ako su prošla odgovarajuću obuku i demonstrirala svoju kompetenciju;
- (3) kontrolisao kretanje lica na platformi i obezbijedio da je putnicima koji se ukrcajavu u vazduhoplov ili iskrcavaju iz njega ili treba da hodaju do platforme, sa nje ili preko nje:
  - (i) obezbijeđena pratnja obučenog i kompetentnog osoblja;
  - (ii) onemogućen pristup parkiranim vazduhoplovima i aktivnostima servisiranja na tlu;
  - (iii) obezbijeđena zaštita od vazduhoplova koji rade, uključujući od rada njihovih motora, kao i od vozila ili drugih aktivnosti.

(b) Operator aerodroma utvrđuje i sprovodi procedure kojima obezbjeđuje:

- (1) pravilno i sigurno pristupanje na manevarsku površinu osoblja čiji poslovi uključuju pristup na tu površinu bez vozila i njihov propisan i siguran rad na njoj;
- (2) da je to osoblje:
  - (i) odgovarajuće opremljeno, uključujući odjeću visoke vidljivosti, sredstva za orijentaciju i sredstva koja omogućavaju dvosmjernu komunikaciju sa jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju i odgovarajućom jedinicom operatora aerodroma tokom takvog rada;
  - (ii) dobilo odobrenje od jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju prije ulaska na manevarsku površinu. Nezavisno od takvog odobrenja, ulazak na poletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu poletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnom odobrenju jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju;
  - (iii) ne ulazi na manevarsku površinu kada su na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti.“

Tačka ADR.OPS.B.035 mijenja se i glasi:

„(a) Operator aerodroma, za slučaj kada se očekuje da će aerodrom raditi u uslovima u kojima se snijeg, bljuzgavica ili led mogu nakupljati na površini za kretanje, sačinjava i sprovodi plan za snijeg. Kao dio plana za snijeg operator aerodroma:

(1) ima predviđena rješenja za upotrebu sredstava kojima se uklanja led i mraz ili sprečava njihovo nastajanje, ili poboljšava koeficijent trenja poletno-sletne staze;

(2) obezbjeđuje, koliko je to razumno moguće, da se snijeg, bljuzgavica ili led očiste sa poletno-sletnih staza u upotrebi i ostalih dijelova površine za kretanje za koje je predviđeno da će se koristiti za operacije vazduhoplova.

(b) Operator aerodroma obezbjeđuje da se u AIP-u objave informacije o:

- (1) raspoloživosti opreme za uklanjanje snijega i operacije kontrole snijega i leda;
- (2) statusu odobrenja, ukoliko je primjenjivo, za upotrebu posebno pripremljenih zimskih poletno-sletnih staza;
- (3) tipu materijala koji se koriste za tretiranje površine za kretanje.“

Posle tačke ADR.OPS.B.035 dodaju se dvije nove tačke, koje glase:

### **„ADR.OPS.B.036 Operacije na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama**

(a) Operator aerodroma može, uz prethodno odobrenje nadležnog organa, da utvrdi i primjenjuje procedure za operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama ako je vrsta kontaminanta zbijeni snijeg ili led. Posebno pripremljene zimske poletno-sletne staze mogu primarno da se označe kao RWYCC 4; međutim, ako obrada ne opravdava ocjenu RWYCC 4, primjenjuje se uobičajena procedura u skladu sa tačkom ADR.OPS.B.037.

(b) Da bi dobio prethodno odobrenje nadležnog organa, operator aerodroma:

- (1) uspostavlja procedure koje uključuju sljedeće:
  - (i) vrstu opreme ili vrstu, kvalitet i količinu materijala ili oboje, koji se upotrebljavaju za unapređivanje stanja površine poletno-sletne staze, i metod njihove primjene;
  - (ii) praćenje meteoroloških parametara;
  - (iii) kontrolu tekućih kontaminanata;
  - (iv) procjenu postignutih rezultata;

- (2) od barem jednog operatora aviona dobija podatke o avionima koji se odnose na njihovu sposobnost zaustavljanja na poletno-sletnoj stazi koja je posebno tretirana;
  - (3) analizira i obrađuje podatke dobijene u skladu sa podtačkom (2) kako bi demonstrirao sposobnost uspostavljanja stanja poletno-sletne staze u skladu sa određenim RWYCC-om;
  - (4) uspostavlja program održavanja koji obuhvata preventivno i korektivno održavanje opreme koja se upotrebljava kako bi se postigle dosljedne performanse.
- (c) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program za praćenje kontinuirane efektivnosti procedure. U programu se upotrebljavaju izvještaji o kočenju dobijeni iz podataka aviona, koji se upoređuju sa prijavljenim stanjem poletno-sletne staze.
- (d) Operator aerodroma ocjenjuje performanse zimskih operacija po završetku zimskog perioda kako bi utvrdio potrebu za:
- (1) dodatnim zahtjevima u pogledu obuke;
  - (2) ažuriranjem procedura;
  - (3) dodatnom ili drugačijom opremom i materijalima.

#### **ADR.OPS.B.037 Procjena stanja površine poletno-sletne staze i dodjela koda stanja površine poletno-sletne staze**

Kada god su kontaminanti iz tačke ADR.OPS.A.060 podtač. (a) do (e) prisutni na površini poletno-sletne staze, operator aerodroma:

- (a) dodjeljuje RWYCC na osnovu tipa i dubine kontaminanta i temperature;
- (b) pregleda poletno-sletnu stazu uvijek kada je moguće da se stanje površine poletno-sletne staze promijenilo zbog meteoroloških uslova, procjenjuje stanje površine poletno-sletne staze i dodjeljuje novi RWYCC;
- (c) upotrebljava posebne izvještaje iz vazduha kao signal za ponovnu procjenu RWYCC-a.“

Naziv tačke ADR.OPS.B.045 i tačka ADR.OPS.B.045 mijenjaju se i glase:

#### **„ADR.OPS.B.045 Procedure pri smanjenoj vidljivosti**

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje da aerodrom raspolaže odgovarajućom aerodromskom opremom i objektima, kao i da su uspostavljene i sprovedene odgovarajuće procedure pri smanjenoj vidljivosti kada postoji namjera ta upotrebu za bilo koju od sljedećih operacija:

- (1) polijetanja pri smanjenoj vidljivosti;
- (2) operacije prilaza i slijetanja u uslovima vidljivosti manje od 550 m RVR ili DH manje od 200 ft (60 m);
- (3) operacije s operativnim odobrenjem pri kojima je stvarna RVR manja od 550 m.

Procedurama pri smanjenoj vidljivosti koordinira se kretanje vazduhoplova i vozila i ograničavaju se ili zabranjuju aktivnosti na površini za kretanje.

(b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi procedure pri smanjenoj vidljivosti u saradnji s pružaocem usluga u vazдушnom saobraćaju. Procedure smanjene vidljivosti uključuju kriterijume za njihovu sačinjavanje, iniciranje i okončavanje. Kriterijumi se zasnivaju na vrijednostima RVR-a i baze oblaka.

(c) Operator aerodroma obavještava pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja i pružaoca usluga u vazдушnom saobraćaju, prema potrebi, o svim promjenama statusa aerodromske opreme i objekata koje utiču na operacije pri smanjenoj vidljivosti.

(d) Operator aerodroma dostavlja pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja informacije o procedurama pri smanjenoj vidljivosti za objavu u AIP-u.

(e) Za procedure pri smanjenoj vidljivosti i bilo kakve njihove promjene zahtijeva se prethodno odobrenje nadležnog organa.“

Naziv tačke ADR.OPS.B.080 i tačka ADR.OPS.B.080 mijenjaju se i glase:

#### **„ADR.OPS.B.080 Označavanje i osvjetljenje vozila i drugih mobilnih predmeta**

(a) Operator aerodroma obezbjeđuje da su vozila i drugi mobilni predmeti, osim vazduhoplova, na površini za kretanje aerodroma:

- (1) označeni upadljivim bojama ili natpisima na pogodnim mjestima, zastavama odgovarajuće veličine, kockastim šahovskim uzorkom i bojama u kontrastu;
- (2) osvijetljeni svijetlima niskog intenziteta za označavanje prepreka koja su tipa i karakteristika koji odgovaraju njihovoj funkciji, ako se vozila i aerodrom koriste noću ili u uslovima smanjene vidljivosti. Boja svjetala je sljedeća:
  - (i) trepćuća plava za vozila hitnih službi ili bezbjednosti;
  - (ii) trepćuća žuta za druga vozila, uključujući vozila „slijedi me“;

(iii) stalna crvena za slabo mobilne predmete.

(b) Operator aerodroma može da izuzme iz podtačke (a) opremu za servisiranje vazduhoplova i vozila koja se koriste samo na platformama.“

Naziv tačke ADR.OPS.C.005 i tačka ADR.OPS.C.005 mijenjaju se i glase:

**„ADR.OPS.C.005 Održavanje – opšte**

(a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje gdje je to odgovarajuće, zbog održavanja aerodromskih objekata, sistema i opreme koji su neophodni za rad aerodroma pri kojem ne smije da bude ugrožena sigurnost, redovnost i efikasnost vazdušne plovidbe. Forma i sprovođenje programa održavanja moraju da budu u skladu sa principima ljudskih faktora.

(b) Operator aerodroma obezbjeđuje odgovarajuća i dovoljna sredstva za efektivno sprovođenje programa održavanja.“

Posle tačke ADR.OPS.C.005 dodaje se nova tačka, koja glasi:

**„ADR.OPS.C.007 Održavanje vozila**

(a) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja i sprovodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje i u skladu je sa principima ljudskih faktora, za vozila za spašavanje i gašenje požara, kako bi obezbijedio efektivnost tih vozila i njihove opreme i reakciju u predviđenom roku tokom cijelog radnog vijeka vozila;

(2) obezbjeđuje sprovođenje programa održavanja za njegova ostala vozila koja rade na površinama za kretanje i ostalim operativnim površinama.

(b) Operator aerodroma:

(1) uspostavlja procedure za podršku sprovođenju programa održavanja iz podtačke (a);

(2) obezbjeđuje odgovarajuća i adekvatna sredstva i objekte za njegovo efektivno sprovođenje;

(3) čuva evidenciju o održavanju za svako vozilo.

(c) Operator aerodroma obezbjeđuje da organizacije koje rade ili pružaju usluge na aerodromu:

(1) održavaju svoja vozila koja rade na površinama za kretanje, u skladu sa utvrđenim programom održavanja, uključujući preventivno održavanje;

(2) čuvaju relevantnu evidenciju o održavanju.

(d) Operator aerodroma obezbjeđuje da se neispravna vozila ne koriste za rad na aerodromu.“

Naziv tačke ADR.OPS.C.010 i tačka ADR.OPS.C.010 mijenjaju se i glase:

**„ADR.OPS.C.010 Održavanje kolovoza, ostalih površina na zemlji i drenaža**

(a) Operator aerodroma pregleda sve površine za kretanje, uključujući kolovoze (poletno-sletne staze, rulne staze ili platforme), obližnja područja i drenažu kako bi redovno procjenjivao njihovo stanje u okviru preventivnog i korektivnog programa održavanja aerodroma.

(b) Operator aerodroma:

(1) održava sve površine za kretanje kako bi izbjegao i odstranio sav FOD koji bi mogao da prouzrokuje oštećenje vazduhoplova ili da ometa rad njihovih sistema;

(2) održava površinu poletno-sletnih staza, rulnih staza i platformi kako bi spriječio nastanak štetnih nepravilnosti;

(3) održava poletno-sletnu stazu u takvom stanju da koeficijent trenja na njenoj površini zadovoljava ili premašuje minimalne standarde;

(4) periodično pregleda i dokumentuje koeficijent trenja poletno-sletne staze za svrhe održavanja. Učestalost tih pregleda mora da bude dovoljna za utvrđivanje trenda koeficijenta trenja na površini poletno-sletne staze;

(5) preduzima korektivne mjere kako bi spriječio da koeficijent trenja na cijeloj površini poletno-sletne staze ili na njenom dijelu, kada nije kontaminirana, padne ispod minimalnih standarda.“

Naziv tačke ADR.OPS.C.015 i tačka ADR.OPS.C.015 mijenjaju se i glase:

**„ADR.OPS.C.015 Održavanje vizuelnih sredstava i električnih sistema**

- (a) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi obezbijedio ispravnost električnih sistema i napajanje električnom energijom svih neophodnih objekata na aerodromu, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost, redovnost i efikasnost vazdušne plovidbe.
- (b) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi obezbijedio ispravnost individualnih svjetala i pouzdanost aerodromskih sistema osvjetljenja, na način kojim se obezbjeđuje kontinuitet vođenja i kontrole vazduhoplova i vozila, kako slijedi:
- (1) Za poletno-sletnu stazu za precizni prilaz kategorije II ili III, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija kategorije II ili III sva prilazna svijetla i svijetla poletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju najmanje:
    - (i) 95 % svjetala ispravno u svakom od sljedećih elemenata:
      - (A) sistem svjetala za precizni prilaz kategorije II i III, u unutrašnjih 450 m;
      - (B) svijetla centralne linije poletno-sletne staze;
      - (C) svijetla praga poletno-sletne staze;
      - (D) ivična svijetla poletno-sletne staze.
    - (ii) 90% svjetala ispravno u zoni dodira;
    - (iii) 85% svjetala ispravno u sistemu svjetala za prilaz u području izvan 450 m;
    - (iv) 75% svjetala kraja poletno-sletne staze je ispravno.
  - (2) Svijetla koja mogu biti neispravna u skladu sa podpodtačkom (1) ne smiju za posledicu da imaju promijenjen osnovni oblik sistema rasvjete.
  - (3) Ne smiju se pojaviti dva susjedna neispravna svijetla u nizu, osim u prečkama (*barrette* i *crossbar*), gdje mogu da budu dozvoljena dva susjedna neispravna svijetla.
  - (4) Za zaustavnu prečku na poziciji za čekanje koja se koristi za poletno-sletnu stazu namijenjenu za operacije sa vidljivošću duž poletno-sletne staze manjom od 550 m, sistem preventivnog održavanja ima sljedeće ciljeve:
    - (i) ne smiju da budu neispravna više od dva svijetla;
    - (ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.
  - (5) Za rulnu stazu koja je predviđena za upotrebu u uslovima vidljivosti duž poletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sistema preventivnog održavanja je da ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla centralne linije rulne staze.
  - (6) Za poletno-sletnu stazu za precizni prilaz kategorije I, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija kategorije I sva prilazna svijetla i svijetla poletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju:
    - (i) najmanje 85 % svjetala ispravno u svakom od sljedećih:
      - (A) sistem svjetala za precizni prilaz kategorije I;
      - (B) svijetla praga poletno-sletne staze;
      - (C) ivična svijetla poletno-sletne staze;
      - (D) svijetla kraja poletno-sletne staze;
    - (ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.
  - (7) Za poletno-sletnu stazu koja je predviđena za polijetanje u uslovima vidljivosti duž poletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija sva svijetla poletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:
    - (i) najmanje:
      - (A) 95 % svjetala centralne linije poletno-sletne staze (ako postoje) i ivičnih svjetala poletno-sletne staze je ispravno;
      - (B) 75 % svjetala kraja poletno-sletne staze je ispravno;
    - (ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svijetla.

(8) Za poletno-sletnu stazu koja je predviđena za polijetanje u uslovima vidljivosti duž poletno-sletne staze od 550 m ili više, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija sva svjetla poletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:

- (i) najmanje 85 % svjetala kraja poletno-sletne staze i ivičnih svjetala poletno-sletne staze je ispravno;
- (ii) ne smiju da budu neispravna dva susjedna svjetla.

(9) Za poletno-sletnu stazu opremljenu sistemima indikatora ugla vizuelnog prilaza, cilj sistema preventivnog održavanja je da su tokom svih perioda operacija sve jedinice ispravne. Jedinica se smatra neispravnom ako je broj neispravnih svjetala toliki da jedinica ne pruža vođenje za vazduhoplov kako je predviđeno.

(c) Za svrhe podtačke (b), svjetlo se smatra neispravnim ako:

(1) je prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa slabiji od 50 % vrijednosti koja je navedena u sertifikacionim specifikacijama koje je izdala Agencija. Za svjetlosne jedinice čiji je prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa iznad vrijednosti koja je navedena u sertifikacionim specifikacijama koje je izdala Agencija, vrijednost od 50 % primjenjuje se na tu projektovanu vrijednost;

(2) filter na svjetlu nedostaje, oštećen je ili svjetlo ne proizvodi svjetlosni snop ispravne boje.

(d) Operator aerodroma uspostavlja i sprovodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi obezbijedio ispravnost i pouzdanost sistema aerodromskih znakova i oznaka, na način kojim se obezbjeđuje kontinuitet vođenja i kontrole vazduhoplova i vozila.

(e) Građevinske aktivnosti ili aktivnosti održavanja ne smiju da se odvijaju u blizini aerodromskih električnih sistema kada su na aerodromu na snazi procedure pri smanjenoj vidljivosti.

(f) Operator aerodroma obezbjeđuje da:

(1) programi preventivnog održavanja iz podtač. (a), (b) i (d) uključuju odgovarajuće preglede i provjere pojedinačnih elemenata svakog sistema i samog sistema, koji se obavljaju u skladu sa utvrđenim procedurama i u utvrđenim intervalima, pa su primjereni za predviđenu upotrebu i sistem;

(2) se preduzimaju odgovarajuće korektivne mjere za ispravljanje svih utvrđenih nedostataka.

(g) Operator aerodroma vodi evidenciju o relevantnim aktivnostima održavanja.“

Posle tačke ADR.OPS.D.085 dodaju se dva dodatka:

„Dodatak 1

**NOTAM FORMAT**

Priority Indicator												→
Address												
												<<≡
Date and time of filing												→
Originator's Indicator												<<≡(
<b>Message Series, Number and Identifier</b>												
NOTAM containing new information	..... NOTAMN (series and number/year)											
NOTAM replacing a previous NOTAM	..... NOTAMR..... (series and number/year) (series and number/year of NOTAM to be replaced)											
NOTAM cancelling a previous NOTAM	..... NOTAMC..... (series and number/year) (series and number/year of NOTAM to be cancelled)											<<≡
<b>Qualifiers</b>												
	FIR	NOTAM Code	Traffic	Purpose	Scope	Lower Limit	Upper Limit	Coordinates, Radius				
Q)		Q										<<≡
Identification of ICAO location indicator in which the facility, airspace or condition reported on is located							A) →					
<b>Period of Validity</b>												
From (date-time group)	B)											→
To (PERM or date-time group)	C)											EST* PERM* <<≡
Time Schedule (if applicable)	D)										→	
											<<≡	
<b>Text of NOTAM; Plain-language Entry (using ICAO Abbreviations)</b>												
E)												<<≡
Lower Limit	F) →											
Upper Limit	G)											) <<≡
Signature												

\*Delete as appropriate

**SNOWTAM FORMAT**

(COM heading)	(PRIORITY INDICATOR)	(ADDRESSES)										<≡
	(DATE AND TIME OF FILING)	(ORIGINATOR'S INDICATOR)										<≡
(Abbreviated heading)	(SWAA* NUMBER)	SERIAL	(LOCATION INDICATOR)	DATE-TIME OF ASSESSMENT						(OPTIONAL GROUP)		
	S   W   *   *										<≡(	
SNOWTAM →		(Serial number)										<≡
<b>Aeroplane performance calculation section</b>												
(AERODROME LOCATION INDICATOR)										M	A)	<≡
(DATE/TIME OF ASSESSMENT <i>(Time of completion of assessment in UTC)</i> )										M	B)	→
(LOWER RUNWAY DESIGNATION NUMBER)										M	C)	→
(RUNWAY CONDITION CODE (RWYCC) ON EACH RUNWAY THIRD) (From Runway Condition Assessment Matrix (RCAM) 0, 1, 2, 3, 4, 5 or 6)										M	D)	→ / /
(PER CENT COVERAGE CONTAMINANT FOR EACH RUNWAY THIRD)										C	E)	→ / /
DEPTH (mm) OF LOOSE CONTAMINANT FOR EACH RUNWAY THIRD)										C	F)	→ / /
(CONDITION DESCRIPTION OVER TOTAL RUNWAY LENGTH (Observed on each runway third, starting from threshold having the lower runway designation number)										M	G)	/ /
COMPACTED SNOW DRY DRY SNOW DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW DRY SNOW ON TOP OF ICE FROST ICE SLIPPERY WET SLUSH SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY STANDING WATER WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW WET WET ICE WET SNOW WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW WET SNOW ON TOP OF ICE												→
(WIDTH OF RUNWAY TO WHICH THE RUNWAY CONDITIONS CODES APPLY, IF LESS THAN PUBLISHED WIDTH)										O	H)	<≡≡
<b>Situational awareness section</b>												
(REDUCED RUNWAY LENGTH, IF LESS THAN PUBLISHED LENGTH (m))										O	I)	→

(DRIFTING SNOW ON THE RUNWAY)	O	J)	→
(LOOSE SAND ON THE RUNWAY)	O	K)	→
(CHEMICAL TREATMENT ON RUNWAY)	O	L)	→
(SNOWBANKS ON THE RUNWAY (If present, distance from runway centreline (m) followed by 'L', 'R' or 'LR' as applicable))	O	M )	→
(SNOWBANKS ON A TAXIWAY)	O	N)	→
(SNOWBANKS ADJACENT TO THE RUNWAY)	O	O)	→
(TAXIWAY CONDITIONS)	O	P)	→
(APRON CONDITIONS)	O	R)	→
(MEASURED FRICTION COEFFICIENT)	O	S)	→
(PLAIN-LANGUAGE REMARKS)	O	T)	) <<≡
NOTES: 1. *Enter ICAO nationality letters as given in ICAO Doc 7910, Part 2 or otherwise applicable aerodrome identifier. 2. Information on other runways, repeat from B to H. 3. Information in the situational awareness section repeated for each runway, taxiway and apron. Repeat as applicable, when reported. 4. Words in brackets ( ) not to be transmitted. 5. For letters A) to T) refer to the <i>Instructions for the completion of the SNOWTAM format, paragraph 1, item b).</i>			

SIGNATURE OF ORIGINATOR (not for transmission)

#### Član 9

- (1) U čl. 1 i 2 i u Prilogu 1 riječi: „certifikat“, „certifikacija“ i „certifikaciona“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „sertifikat“, „sertifikacija“ i „sertifikaciona“ u odgovarajućem padežu.
- (2) U članu 3 i u Prilogu 1 riječ: „uredba“ u različitom padežu zamjenjuje se riječju: „regulativa“ u odgovarajućem padežu.
- (3) U članu 3 stav 2 i u Prilogu 1 riječ: „aneks“ u različitom padežu zamjenjuje se riječju: „prilog“ u odgovarajućem padežu.
- (4) U Prilogu 1 riječi: „pravila implementacije“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „sprovedbena pravila“ u odgovarajućem padežu.
- (5) U Prilogu 1 Aneks IV tačka ADR.OPS.D.035 podtačka e i tačka ADR.OPS.D.040 podtačka e riječ: „sudjeluje“ zamjenjuje se riječju: „učestvuje“.

#### Stupanje na snagu

#### Član 10

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01/2-040/23-2124/7

Podgorica, 01.12.2023. godine

VD Direktora,  
**Mileta Nikolić, s.r.**